

Digitized by the Library and Information
Centre of the Hungarian Academy of
Sciences

Terza O.S.

معنوی حضرت گلشنیک
ابتداء وانتهای سندر

۲

94 1

MAGY. AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

هو الاول والاخر والباطن والظاهر وهو بكل شيء علو

سبحان من ابدع الكون من العدم كالعليم بتجل خاص من الازل اقدم ومن اولية الاول مقدم وقبل العلم في الوجود برقم بالعلم المصور في الشئ كان العلم به اعلم علم قدرة قبل القبل من التيقن في شئ الحكم علم الانسان لم يعلم علم الاسماء كلها لا زعم قبل تيقن الاسماء من شئون الصفات كالزعم وتكون بياض الفرج بسواد اللون من العلم وظهور الشهادة من عالم الغيب كالنور من الظلم في عالم الامر والنهي لصالح الامم فبالعلم مجده الملائكة فصارت جنتهم بمنزلة العلم اكرم وفي الادراك اعلى منهم واعلم ومن المحبة الذاتية للتقبل لما من اقدم وبه امة العلم من سواء مكرم كاقال عز من قائل في وحي الفرقان الرحمن علم القرآن خلق الانسان علمه البيان الذي هو تفسير البطون من وحي الرحمن وعلم المتشابه من آيات القرآن وتاويل حل المشكك متشابهات الفرقان وعلم الرسوخ للعلم الرباني من اكرم الانسان قبل وجود الزمان والمكان من قبل كل يوم هو في شأن كاقيل كان الله واثبت به شئ وهو ابدان كماله خلق آدم من قدرته في احسن تقويم وخبر من المحبة طينة حكمة الحكيم جعل ماء القدرة في تراب الحكمة وانشاء بها العلم الخبير ومبدأ الفطرة في عالم القدرة من الانسان الكبير القابل للتسوية بنفخ الروح المقدس الاقدم من القديم المحجول كالمات لتجل خصه بالذات قبل الشان من هوية الصفات وهو الوجود المطلق من قيم الصفات وعن الاسم والرتب المشوب بصفات كالمضمر من روع الباطن ومع قيد شئون الكون من وجود الكائنات وهذا الاسم الكبير يجمع العوالم كلها من الشهادة والغيب ومراتب الالهية من التيقن بالارباب ومراتب مراتبها لا تعد ولا تحصى في عالم الغيب الشهادة من شأن الواحد من الاحد الباهر من الكون في هوية عين العيان جامع الوجودات العلمية الخفية بالاحاطة والسرمان قبل وجود مكان وزمان قبل القبل من ظهور النور في مراتب الامكان وهو كالخرج من حجر الفردوس الذي

احاطت مراتب التعيين كالقطرات وان كانت المراتب لا تعد ولا تحصى كالرقوم من الآيات البينات
وهو كصورة الشمس التي طست احاطتها ضوء ونور النجوم في طباق السموات فحصر بالنسبة الى ضوء
الشمس كائن من الافلاك وكالعدم وجوده من الحيات والاف ومن ضياها كالاطل زلايات
وبوجود الحق كالباطل زاهقات فكيف يتصور الحادث في ساحة القدم اثر من شان حتى يتوهم
المقهور في بحر الفردانية للقطرات من الحكم جريان فوالله هو كغير النسبة الى المؤمن في مرتبة الايقان
والذي هو المقام الاحسان وهو السواد الاعلى الذي هو المعنى من قوله عليه السلام
طن من الايمان وهو المحيط والجليل وقلبه عرش الرحمن وارض الله الواسعة من الهوى التي
كل يرم هو في شان وهو الذي انزل فيه القرآن وبيانات من الهدي وان كان المقدس عن النظر والشمس
لكن كل من عليها فان من الذين كراماتهم تحب الماء من بعيد
يقع الماء من السماء كمنح

عن الملك في التبيين في صورة انسان فانهم
في الدراج او كصورة انسانا فثبت في الالواح من اهل النساء والصلوات
في الاشكال الكسب من خيال المعاش وكظلاله لصاحبه في المثال وماله حقيقة من الرخا
الاشكال والفرق بينهم وبين الالهة لانهم ليس الالهة
الانسان بدون النطق وهم ناس كسنان من يتلدون الانسان وليد

الحكيم وصورة معنوية من قدرة بلا كيف من الصور المئين كالبيان المعنوي الذي هو صورة
 المعنى من عين اليقين وشهود عين القلب في الجنان من شاهد أمين الذي هو كعين الشمس الضياء
 وفي ضياه مكين ما ينظره البصيرة الأتقن رب العالمين وهو سر من أسرار الوجود ومن المحبة في عين
 المودة ودود صورة غيب من شهادة عين ظهر قدرة من حكمة الله بهر صورة من عين كون قدست
 ومن الصور المعنوية من الكائنات نزعت ليس كمثل شيء من نظير ولا شبهة فضلاً عن أن يراه به
 ولا كيف له الدرك الخبير جل عن الكيف كيفية في شهود من العين أن يبرك به الناظر كبر من عين
 سبحانه المصور من قدرته صورة معنوية بلا كيف صورة صورة آدم بالقدرة من حكمة المقدس وكيفية
 عن كيف الصورة اقدس انشاء بيمين صورة من القدرة فظهر ومن الحكمة صورة فطرة لآدم فانقطعت
 زهرة من التشبيه العالم النبوة به الله أن الله خلق آدم على صورته أي على صورة من هويته المنيرة

صورة التي تلي في حكمة الله

الحكمة بتجلي النبوة

من كيفية الصورة وشأنه وتقدس عن صور السوء وإنه وانما عبر المعبر بأصالة في الدنيا
 غنى من السر وكيفية من الشهادة مستر وصورة غيب في الشهادة مستمر

منه من حيث الحكمة والاله من نظير ليس كمثل شيء وهو السميع البصير شبهة

الظاهر في مظهر من النور وفطرة غيب من شهادة الشا

الحق

من فطرة الله الذي لا يعلم كنه حقيقته الا هو ولا يعلم ما هو الا هو شهد الله انه لا اله الا هو وهو شهادة
 الغيب من غيب الغيب كما هو المطلق من قيد الشهادة به هو كل عن معرفته لسان العارفين وعجز عن
 درك هويته ادراك المدركين لا تدركه الابصار وهو يدرك الابصار وهو اللطيف الخبير هو الشاهد
 من عين المشهود والمريد من ارادة المحبة ودود وللوجد من غير نسبة الاجاد موجود ليس له نظير
 وهو الواحد الذي ظهر من احدي الوجود واقل مظهر من شان الهوية في الوجود وهو كويم الهوية
 من عالم ارض الودود ويوم الغيب المطلق عن قيد الشاهد والمشهود كما قال جل جلاله وذكرهم
 بايام الله لمن ادرك الغيب المطلق بالشهادة المطلقة في عالم الله بعد فناء المدرك من البقاء بالله الذي
 هو شان مستمن من هوية شان الله يوم لا يعرف كنهه غير الاحد يوم وجود الوجود من هوية الوجود الواحد
 الاحد الصمد يوم الشهادة من الغيب الجامع بين الازل والابد يوم لاحصر له كنه من الف من العدد يوم لا
 له كالاخر من عدا الاحد يوم ظهر منه الاول والاخر كالازل والابد هو يوم الظهور من البطون ويوم
 البروز من مكن الكون ويوم الله والاسم والاسم والاسم وهو يوم وجود الوجود من الوجود لاظهار هويته
 الشئون يوم تعيين النبوت بالوجود المكنون ويوم بروز الادم المطلق من قيد الكون في المكنون لتحصيل
 كسب الشهادة المطلقة بعد طي المراتب المتقدمة من نسبة الوجود ويوم الكسب الذي يكون كاسبه حبيباً

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَوْثَقَ الْعِلْمَ بِبَلَاءِ مَنْ يَتَّقِي الَّذِي هُوَ الْعِلْمُ الْمَوْثِقُ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ
 وَجَعَلَنِي بِالْعِلْمِ مِنَ الْعُلَمَاءِ الرَّبَّانِيِّينَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ فَبَدَّاهُمْ مُقَدِّينَ وَالْهَمَّ كَالْوَجْهِ لِقُلُوبِ
 الْأَنْبِيَاءِ حِكْمَةً مِنْ عِلْمِ الْمُتَّقِينَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ بِعَدِّ شَهَادَتِهِمْ الْمَعْنَوِيَّةِ الْمُبِينِ وَأَوْصَحَ لِي بِهِ
 حُلَّ مُشْكِلٍ مِنْ مُتَشَابِهَاتِ آيَاتِ كَلَامِ الْقَدِيمِ الَّذِي هُوَ التَّعْلِيمُ الَّذِي مِنْ تَعْلِيمِ الْعَلَامِ الْعَلِيمِ
 وَالْهَدَايَةِ لِمَنْ يَهْتَدِي بِهِ إِلَى الصِّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ مِنَ الْهَادِي الْحَكِيمِ يُؤْتِي الْحِكْمَةَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتِ
 الْحِكْمَةَ فَقَدْ أَوْفَى حَقًّا عَظِيمًا مِنْ فَضْلِ الْوَهَّابِ الْكَرِيمِ وَهُوَ الْعِلْمُ الَّذِي كَعِلْمِ الْخِصْرِ الْعَلِيمِ
 لِتَكْمِيلِ الْمَقَامِ فِي ثَلَاثِ مَرَاتِبِ التَّعْلِيمِ فِي غَيْبٍ مِنْ شَهَادَةِ التَّعْلِيمِ فَقَدْ أَوْفَى خَيْرًا كَثِيرًا أَيُّ نِعْمَةِ الْعِلْمِ
 لِلْقَلْبِ السَّلِيمِ وَأَمْرٌ بِإِدْنِ نِعْمَةِ الْعِلْمِ عَلَيْهِ بِالتَّذَكُّرِ وَالتَّكْلِيمِ بِقَوْلِهِ فَبَدَّاهُمْ مُقَدِّينَ شَكَرًا لِنِعْمَةِ اللَّهِ عَلَيْهِ كَالْأَنْبِيَاءِ
 وَالْمُرْسَلِينَ مِنْ نِعْمَةِ الْوَجْهِ كَالْإِهْلَامِ لِقُلُوبِ الْأَوَّلِيَاءِ عِلْمِ الْوَقْفِينَ وَالْعِلْمُ الْمَوْعُودُ الْمَعْدُ لِعِبَادِهِ الصَّالِحِينَ
 الَّذِي قَالَ فِي حَقِّهِمْ أَعَدَّتْ لِعِبَادِي الصَّالِحِينَ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ
 حِكْمَةً مِنْ قُدْرَةِ اللَّهِ ظَهَرَ مِلْهُمُ كَالْوَجْهِ آيَاتُ بَهْرٍ ظَاهِرُهَا الْمَضَرُّ مِنْ بَاطِنٍ حَيِّرَةٌ أَدْرَاكُهُ مِنْ فَاظِنٍ
 دَرَكُهُ عَجَزُ تِلْكَ الْأَدْرَاكِ ذَا صَارَ دَوَاقِبُ لِقَا أَهْلِ الْبَيْتِ مَطْلَقٌ مِنْ قَبْدِ دَرْكِ دَرَكِهِ خَيْرٌ فِي حَيِّرَةٍ
 أَدْرَاكُهُ سِرَّ الْعِلْمِ مِنْ كَشْفِ الْعَيَانِ مَعْنَوِيَّةٍ تَهْمُهُ ذَوْقُ الْجَنَانِ الَّذِي هُوَ بَيَانُ الْمَعْرِفَةِ مِنْ كُلِّ لِسَانٍ
 وَكَثَرُ الرُّوحِ مِنَ الْخَيَالِ فِي الْعَرَفَانِ وَرُغْزُ الْمَعَانِي مِنَ الدَّقَائِقِ وَسِرُّ الْمَعَارِفِ الْمُسْتَقَرَّةِ مِنْ دَرْكِ
 الْخَلَايِقِ عِلْمُ الْإِلَهِّ لِحُلِّ مُشْكِلٍ مِنْ مُتَشَابِهَاتِ التَّنْزِيلِ وَكَشْفُ جَلِيِّ مِنَ الْمَعَارِفِ لِدَّقَائِقِ التَّأْوِيلِ

من قول النسيب
 وهو من خلد
 هو من علم

الذي هو علم لحل المشكلات وتوضيح العضلات وكشف السر من المباهات وعلم تفسير البعوض من الآيات
البيّنات المنزلة لتوضيح حكم بحل كالمعضلات اللا في بقيت حلها في الكائنات بين علماء الرسوم
من المقال في الحالات الغريبة في لغة الحيالات المستدلين من الظن بلايين كالمفكرين من المفكرات
والظانين بالله ظن السوء من الملاحة والزنادقة أئمة المفسدين والمفسدات القائلين بالحلول
من الضال المضل أجمل الجاهلين بتحقيقه الوجود في الموجودات عليهم دائرة السوء من الدركات
الذين يظنون الجهل علما برب كإني جهل غيبى وأنى لعب فإن العلم هو الكشف والاهتمام علم من
اليقين بلا ظن في المراتب من المقام كنظم المعنوي الخفى برمزه عن عين العيان بحيث لا يدرك معانيه
الآباء معان النظر من عين الجنان وهو حل مشكل من مشاهات الفرقان ودقائق التأويل من
حقائق كلام الرحمان بغير واسطة العقل في البيان واسطة النقل كالحجة لدليل من البرهان وهو
البيان المعنوي من المحكمات كالمشاهات اللتين تفسيرهما خفى كالتأويل من المحكمات و
السر المضمّن افشاء الغالات والرمز بلا مقال من الحالات في أعلى العلى من المقامات والبيان
المعنوي الملم من الواردات حل المشكل من العضلات وبيان الحقيقة من صور المشهودات
وأظهار السر من المكتوبات فمن كان علمه لدنيا من تسليم الرحمن الذي قال بلسان الوحي خلق
الانسان علم البيان فلم يروى في معرفة هذا العلم اللدنى الذي هو علم للعالم الرباني والوجود
الغرداني والوحيد الصمداني الذي هو علم سر المعنى في عالم الوجود وعلم الغيب في عالم الشهود
وعلم الكثر الخفى الذي ظهر من محبة الودود وهو أول علم ظهر من بحسب الوجود ولا نظير
ولا شبيه له في السر كالعن المشهود هو كالتشواض والعلم كالتجويد ظهور وضياء معاني المعنوي
كان نورهن سر هو كسائر في علم الوجود في عالم الوجود وكثان المحبة الظاهرة من العلم
الغوري الهويّة الودود والشان الذي ظهر كالغيب من الشهود وعلم الهويّة من الشاهد المشهود

والرمز الخفي من العالم الغيبي عن تعيين الوجود الذي هو العلم المعنوي من الغيب في الشهادة والشهاد
 المطلقة من هوية غيب الغيب في عالم المحبة من الارادة وبيان المودة الودود والبهوية المعنوية
 من ايجاد الوجود في عالم المراتب من الوجود وهو من فيض الفقير الذي فتحه بالفناء في عالم البقا
 بعد الفناء في الفناء المطلق من قيد الوجود كالعدم وليس لعالم صباح ولا مساء كالنور والظلم وهو
 ضياء المعنوي كضوء عين الشمس صور من الاعم ومصباح الهداية من ظلمة الضلال الى الطريق الاسلام
 ونجسم السعادة لابراهيم كالخليل المحترم وسراج عالم المعنى ضياء الدين عمر المشتهر بالروشن
 كنور من قر لقدماء ضياء فيض العالم كشمس لا غروب له من الظلم لا زال فيضه طالعا كالنجم الذي
 من شأن القدم لورود الوجود من وجه القدم وهو الذي قصر عن تحريرو وصفه لسان العلم وشاع
 صيت فضل فيض بين العرب والعجم وجذب قلاب محبة الترك والديلم وتوجه الى خدمته الخواص
 كالعوام لطلب الترفي من الوصول الي اعلى المقام مهبط التجليات الربانية مودود المعاهد الرحمانية
 العارف بالله والمتخلق باخلاق الله الداعي باحسن القول الى الله الطالب المطلوب لمولاه الكرم المحمل
 من فضل الله المتوكل على الله في مرتبة الفناء في الله المجذوب السالك في اعلى المسالك الكامل الكمل
 من المشايخ بين الانام والعالم العامل بالاهتمام بالمقرب من مولاه في اعلى المقام خليفة الحق بين الخلق
 كالامام الذي اخذ الله من بين عبادة ولبيا وصيرة لصفوة قلبه السليم صفييا وهو الذي جعل ابراهيم
 لمحبة خليلا ورباه من فيض فضله فكان كالخليل جليلا واختاره من بين طلاب محبة بالمحبة وجهها
 جميلا وبالمجذوبة في طريق المحبة هاديا وليلا وسقاه من شراب المحبة وطهره تطهيرا ومن صفاء
 مودته صيرة بالصفوة صفييا ولخلافة في طريق الحق بعده وليا واعلم الله في بالورائه وصييا
 شيخ شيوخ الافاق في طريق المحبة بالاستحقاق المطلوب المودود منبع الفيض ومنشاء الفضل
 من الجود كما للحيات في الجود للوجود مرشد الخلق الى الحق بالحق والمردود من الحق الى الخلق السعي باسم

<p>با و بسم الله الرحمن الرحيم تا کشاید کنج معنی از کلام زبان بهی شند ابتدای معنی</p>	<p>گشت چون مفتاح از دلی علم فتح سازد روزگار الهام که بوی الله کند زو بی زو</p>	<p>کوچو بسم الله مفتاح از دل با و بسم الله زفتاح غنث هائیم زاسم ذات همچون کرد</p>	<p>کو کلید آمد زفتاح سخن شد کلید کنج معنی هر گشت شد غنث از معنی آغاز</p>
<p>سازنی از سوز عشق آرد نوا بیز عشق آرد بدم از همدی عشق و بی همد صفت دم عشق و بی از همدی در ساز</p>	<p>کن نوا دوقی دهد عشاق را ساز دوق آمیز از همچون یکدگر را دم ده و هم دم زان زد ساز بی هم هر ساز</p>	<p>فی نوا آرد بدم از سوز ساز سازنی از دوق عشق و ساز در دمی دم این بود از بی طاقتان از جفت کو این دم</p>	<p>کز دم هدم و را ساز ساز عاشقان ساز سماع لب کز یکدم ده نفس سازند کوچو هدم و دوق سازند</p>
<p>بیز نوا عاشقان از دم دهد زان چو مستانی شوند از خرد از عدم موجود ساز دهم ساز اواز</p>	<p>هد نفره و افغان کنند از نوا از عدم موجود ساز دهم ساز اواز</p>	<p>سازنی از دوق و ساز ساز بیز دم ساز آورد سوز ساز بیز نفس را هدمست از ساز عشق بید سازنی بیز نوا</p>	<p>که طرب بد سوز سازنی مد بهر مشتاقان خود از دم نوا همچو بی کوم ده و دهم ساز هان ندای آن نوا را از نوا</p>

اللطيفة التي يفر من ظله الشيطان امام الهدى امين الحق في الخلق بلا غرض الجوهر المحرور من
كالعرض وهو الذي كان شراب فيضه للطلابين سلسبيلاً فيهم كالابرار منه يشربون ومن مذاق
وصلة يلند المشرقون وبلاء الطلاب من ذوقه كالتايه من ولته يولعون ومن شوق محبته كما
يطربون ويترجون وبيان المعنوي من فيض مذاقه الاصفي كالدر الثمين المنظوم المصفي بيته كالنور
مستور خفي نظمه في الصورة معني جلي مصرع من نظم باب العلوم ذكره تجزئاً لارباب الغنوم
حبرة ادر اكم لاهل النهى فقصه ذوق الجنان من صفى لايس معناه الاطاهر من وجود الرحمن
نور باهر فانه كالمدار لارباب الحيات والموات وكبحر النيل عذب من فرات وذوقه الذي المذاق من
شربة النبات ودر كى يعطى القلب حيات وهو كماء الحيات لارباب قلب المريد وفيض بيان معانيه
كالبحر المحيط ما ينقص يزيد الذي هو مدار تلافيم امواج بحر الرحمة من فيض الكرم المستعان
وجه المحيط الفيض من حقايق عين الايقان وانهار قطرات سحب بحر المعاني من العرفان
وطوفان العلم الحظوري الذي علم الرحمن من تجلتي ذاتي خص حمله باحبت الانسان الذي
هو الله المقدس من صور الكون في الامكان قبل ظهور مراتب الصفات بالاسماء في عين العيان
قبل القبل من ظهور الشهادة من الغيب في التجلي لصورة الانسان وقبل ظهور البحرين اللذين بينهما ربح لا يبقيا
من الصورة التي كل يوم هو في شان في عالم الكون من شئون الامكان وبرز الكون من الحوادث
في عالم الاكوان وقبل وجود الدور الدائر من الزمان في المكان كما قيل كان الله ولم يكن معه شيء وهو الاله
كان ونظم بالصلوة على محمد حبيب الرحمن الطاهر من مراتب الوجود ليس القرآن في المقام الاحدية المقدسة عن مراتب القرب
وعلى اله الاحياء واصحابه الكبار من المهاجرين والانصار الرجاء على المؤمنين والاشداء على الكفار وفي الآيات
الذين هم عند الله من المقربين والابرار خصوصاً خلفاء رسول الله بين المسلمين في الامم
الذكر رضي الله عنهم ورضوا عنه بمصاحبة محمد خاتم الانبياء وحبيب المختار في المقام

یہ زشوق عشق آرد ساز	کز مذاق وی شود آتش فروز	فی ز ساز عشق سوزان دم	ساز و سوز زوی بر دم
فی ز عشق آرد نفس را بہر	کز نفس بنو بیام جان کداز	یہ نفس کی بشود کس ساز	ساز سوزان دم ز دل آواز
کز ساز و عشق فی رانمہ ساز	کی زنی کس بشود چون ساز	فی ز عشق آرد نوا عشاق	تا طلب افزین کند شمع
یہ بساز آرد خبر از سر عشق	کز نفس سازست مارا بر عشق	یہ ز دم ساز آورد سوزش	یہ دم از بی ساز سوز
یہ بساز آرد زو سازش و بی	در دی کز دم شود چون	فی نفس لا از دم نای بساز	بہر سوزش آورد نال
یہ نوا فی عشق آرد از نفس	زان بنالدا و ز دم همچون	نالہ و افسانہ فی از دم بوج	کز دم نای بدم ہمد
یہ زو سازست نالان و وفا	یہ ز دم کی باشد از باد ہوا	نالہ فی از بر دمسازیت	کین دی با ہمد ام
من نیم جزدم بداند ای ام	زان ندانم فی شدہ فی رازم	تر جان نسبت نیم این دم	چون نیم جزدم شدہ کو
ذوق بخش از نوا عشاق	فی بہی ہمد شود زان فی	یہ کند پروردہ دم فی راز	کز نوا آرد بری عشا
تم بشنود دم بدم	ساز و سوزش از دشت شستا	لذت شیرین ز جان بدهد	ذوق و شوق و ساز
عشق پروردست مارا بر سر	دم بدم زان پرورش آرم خبر	ساز من زان سوز جان پرور	نالہ ام سوز ازان پرور
من شمیم فی عشق تا ساز او	کرد پرور گفت بخیزی من	یہ کہ او کی نفس آید ز من	تا شوم زان نغمہ سا
عشق ازین رو کرد نام فی	چون نیم بی ہمد ساز او	عشق چو سازند کی خواہد	نغمہ سازم میکند اند
عشق ازان سر بر کوه نہی	کشتن بی وی ز خود چون	عشق مارا چون عدم آشت	زان و جردم از میان
ساز و سوز من بولانی اہل	تا کند بر نغمہ ام از آگہی	نالہ ام ذوقست بشنوا زنا	چونکہ دمسازم ازان
ردم دمساز را ز اور شوم	نیست از من بلکہ از نغمہ ساز	دم بدم افسانہ من زان دم	کز نفس دمساز من
	نالش اند سوز و ساز او	کا شنود اندر نوا عشاق	بر کز دہ عشق مارا

چونکه خواهد عشق فی ساری کند
نی دم او کی نفس آید ز من
منیم بی دم زدم شمع بی شمع
از نیستان عشق بهر دم مرا
از نیستان عشق با رازان بر
بر عشق از سوز و سازش
بر عشق و عاشقی سازش
ظاهر و باطن نفس با راز عشق
بر او کو تا بود او را نظیر
تا آخر شان خود کرده کین
بشو چون صفت از هدی
نی دم هو فی شان زین نظر
بسی که قدرت دارد آن قادر
و چه رت از وجود حرات
شوند که ز سر هدمش
دم بدم نالان زدم بهر بیت
کدامش زنده بساز و بچون
دم شناس و دم کزین چون

زان چوئی زن کرد ما از دم تند
تا سوزم نالان میان انجمن
مردم ام بی دم زدم جی شوم
کشت خواهان تا کند صدم
کو زدم سازی فغان را شنید
انگهان نا شنیدش بهوش
داند آن سر آنکه دمساز
بر رسد که فاش سازم راز عشق
بس که از غیبت نشد کشت
ظاهر و باطن صفت با هم
و چه خود به زدم به چون
قول حقت این شوا زداد که
در شهادت پیدا و غیب از وجود
کز محبت شان خود بیند ساز
قدرت از هدمش چونکه
کین نفس در من زلفخ ان
مرثا را زنده ساز انجمن
تا شوی دم را چون تو هدی

لب نهد کرد لبم از هدی
بی دم او کی کیم تا دم زخم
زندگی از دم بود بی دم
زان برید از من آزاد را
عشق بهر ساز شمع چون دم
هوش بهوشی کزیده کوین
سوز غنچه این دم اندر سازش
عشق را مبداء صفت آغاز
غیر از غیبت او ندهد خود
هر دم از شانش به بیند روی
غیر و چه خود به بیند غور
چون توانا قادر است کردگار
یکه بر یک شی او دوباره رو کند
بی زدم سازش ازین قدرت
حکمت دمساز خود را وجود
کای کرده طالبان این شمع
فی سباز این راز را آرد بدم
هر که شباه اهل دم هدم دم

کز دش نالان کند ما را دمی
شی از ان دم می شوم بی ویک
کو وجود بی جرم اندر من
کز برش هدم کند از دم مرا
هر که سازم بشود سوزد کبد
سوز و سازی از دم من بی سخن
اول آخر ساز را آویز بشم
بی نظیر است و را انبار نیست
کز به رو آید بهر شهید
و چه خود را کرده بهرش بخش
آن و شانی که خود بهر
کی به بیند غیبتش استوار
تا کبر تر بیند آن وجه الهی
طالبان از دم آرد تر جان
بی بخا همد کویان کز دم شوم
مردم سان خود را زنده هدی
که نمی دم شغای اهل دم
هر دم را هدم و هم حرم است

زمان بود بر روشنی اعدا عدو
 که شود تیره نظر از دیدن او
 هر که شد اعدا عدو بر انبیا
 در سعادت آن بود از انقیاب
 اولیا را هم نژاد و کمرهان
 دشمنه اعدا عدو از یک کمان
 باقیمت مست خواهری کنی
 شب پرازاد شمنی بر روشنی
 روشنی را زان نه بیند از انجا
 چون بود خطی بفرش آن
 زان چو شب بر طالع طلعت شوند
 هر کجا طلعت بود آنجا روند
 در سعادت آن شقی که هست
 کجوشیطان منکر روشن مست
 زان عدوی روشنی چون کاز
 که هست و تیره دل ظلمت است

قسمت کلام معنوی از قصه کلیم کردگار

ای ضیای روشنی را جل صباح
تا کوزان بینش شود دانش ورش
روشنی داد ز نور افشاح
بیش روشن ز خور از کشورش

میرزا محمد نور که بهشتی را راجه سیر بر کلیم اللہ محمود
میرزا محمد نارت طالب اللہ است

بیک کرمی داشت او از نوازش
شد ز کرمی نوازش آن نوازش

چاکه از عین یقین زن پرورش
باز یا بدرسم و رام آن روش

این دور کنی اعتبار آمد بدید
ورنه یک رنکند و سنا بدید

انبیا و اولیا را زان نظر
اول آن خشنود که در دل
سنگری بر اولیا و انبیا
شب پران تیره و اظلمت پرست
منکران تیره دل خیره بصر
هر که نفرت دارد از نور اله
روشنی را ز نور پست
چونکه مانگو سوز و محسوس آن فریق

سوی موسی کن توجه زمین مقام

کاشنی رام از ان روشن ضیا
دیده خواهد خو صفت زان نور جان

چونکه موسی کرم آمد در طلب
از طلب مد نور در زمارش ظهور

زان حواری تا شود پخته روان
انداختن از وقتند داشتند

کہ ز نور و نار نسبت خلق را

سادہ و سنی این کاین
مگر یکرنکی کزید و سادہ

گشت دشمن مهر غیبی بی بصر
ز اکرمی بکراه و زه زین مفضل
بر نیاید جز ز کورمان از عزا
کرد ظلمت می تند با لاسیت
روشنی را کی بر آرد از نظر
الها بظلمت بود بی اشتباه
هر که شد منکر و را بر حق عود
ترک ایشان کرد بر کرد و طبع

روشنی پرور ازین تیره فلام

ده که بیند انتها از ابتدا
روشنی در روشنی ای مستعان

ران حواریت ناردید از نور ب
تا شود برورده او از نار و نور

کوجو او بی خام یک پخته روغن
نارنگه روغن

پروانشداقل آخر انبیاء

حکمت و درت نماید از جهتها
از اعتبار جزو کل آزاد باشد

عاشق و صوفی
افندی و ادیب
ایلمه

مُحَدَّثَاتُ الْكُونِ أَغْيَانُ الْوَرَى
يَا أُولَى الْأَلْبَابِ أَصْحَابُ الْوَهَى
كُلُّ شَيْءٍ نَاكِلَا وَتَجَرُّهُ
كُنْ دُرِّ نَكِي حُفَّتْ ظَاهِرُهُ
مَعْرِفَتُ الْأَضْدَ وَنَدْرُهُ
نَارُ خُورٍ رَاغِبِينَ دَرَجَمَ مَا
نُورِ عَتِّ نَارِ نَسَبْتِ الْأَشْجَرِ
نَارِ بِيكِيْفِي بَدَانُ نُورَاكِهِ
نَارِ مُوسَى بَدْرُ نُورِ وَجُودِ
بَسْمُ كَبِدِ كَرَمِ زُوسُوفَا
كَيْفِ أَنْ ضَوْءُ ضِيَا نَارِ سِنِي
جُونِ كَلِيمِ اللَّهِ كِي بِنْدِ جَالِ
تَا اَنْزَانُ نُورِ الْهِي جُونِ بَصْرِ
رَبِّ اَنْزَقْنِي جَلَالِ عَيْنِ الْفَوَادِ
ضَوْءُ عَيْنِ الشَّهِيدِ يَنْوَرُ الْهَدَا
يَا أُولَى الْأَبْصَارِ مِنْ عَيْنِ الْعِيَالِ
مَدَّ جَلِي الْحُسْنِ مِنْ أَوَارِهِ
لَيْسَ لِي مِنْ خَيْرٍ مِنْ شَرِّ الْمَدَامِ
جَوْعُهُ مِنْ خَيْرٍ مِنْ سُكَّرِ الْمَدَامِ

كَأَنِّي مُنْ فَاعْتَبِرْ أَوَاكِلَ الْهَبَا
هَلْ يَرَى نَجْمٌ بِسُكَّرِ كَوْثَرِهَا
جُونِ بَخْوَانِ دَانِ زُونِ نَكِ هُو
نَكِي دَانِ يَكْدِرُ بَا مَرُ شُودِ
رُوزِ رَايِ شَبِّ شَنِودِ وِ دِيدِ
كُنْ يَقِينِ دَانِشِ بُو دِي شَتَابِ
وِ دِيدِ مُوسَى رُشَنِ اَنْزَقْنِي وَ قُرِ
كُنْ شَجَرِ نَارِ رَا شَدِ اَشْتَابِ
دَرِ تَجَلِي شَدِ شَرُ شُودِ اَزِ شُودِ
اَزِ تَجَلِي دِيدِ بَرُوسُوفَا شُودِ
كُنْ دَانِ مَحْمُودِ كَيْفِ اَنْزُوشَنِ
اَزِ تَجَلِي اَلَمْ ذُو الْجَلَالِ
دِيدِ مِينِ خُوشِ تَنْ رَا سِرِ
مِنْ تَجَلِي وَجْهَكِ نُورِ الْوَدَادِ
مِنْ تَجَلِي وَجْهَكِ فِي الْاَنْجِلَا
اَنْظُرُوا اَلْحُبَّ رَحْمَتِ فِي الْجَانِ
حَيَّتْ قَلْبُ الْوَرَى كَا بَصَارِ
ذَا شَرَابِ اَلْحَبِّ مِنْ سُكَّرِ الْخَامِ
لَا هَلْ نَيْمُ صُحُوفِ سُكَّرِ الْوَدَامِ

اَنْظُرُوا وَقْتُ الْعُجْبِ مِنْ ضَوْفَا
اَيْنِ دُرِّ نَكِي ظُهُورِ كَا يَنَاتِ
اَوَّلِ اَخْرِ نَكِ بِي نَكِي ظُهُورِ
بَسْمُ كَبِدِ نَكِ سَاوَهُ اَصْفَتِ
كُنْ جَدِ دَانِ نَارِ اِيْ خُوشِ
بَرِ نَكِي ظُهُورِ خُودِ رَا ذُو الْجَلَالِ
نَارِ سَانِ اَزِ نُورِ عَتِّ بَدَا
نُورِ كُوبَرِ تَا فِتْ اَزِ نَكِ شَجَرِ
نُورِ بِيكِيْفِي زَا نَارِ مَوْقِدِ
دِيدِ اَزِ جُونِ بَصَرِ اَنْ اَشْتَعَالَ
مَرُ كُوبَرِ خُوشِ بَسْمُ دِيدِ
كُنْ اَزِ اَنْزَانِ دِيدِ شَدِ اَزِ اَلَامِ
مَرُ جَرِ مَرُ دَمِ بُو دِي غِيْلِ وَجُودِ
هَبْ لِي مَنَكِ نُورِ عَيْنِ الْبَصْرِ
نُورِ عَيْنِ الْبَا مَرِ مِنْ وَجْهَكِ
مِنْ رَايِ نَيْمِ نُورِ عَيْنِ
سُكَّرِ اَبْعَا قَلْبِ الْاَلَمِينِ
جَدِّ لَاهِلِ الْهَوَا مِنْ سُكَّرِ
جَدِّ اَزِ نَتِ سَرُخِ شِيَارِ بَرِ

هَلْ تَرُونِ كُوكِبَا غَيْرَ السَّمَا
نُورِ دُرِّ نَكِي شُودِ بِي جُونِ صِفَاتِ
اَزِ دُرِّ نَكِي بَرِ نَا يَدِ نَارِ وَنُورِ
بَسْمُ كَبِدِ نَكِي نَبُودِ اَزِ وَجْهِ مَعْرِفَتِ
كُوشِيَايِ خُوشِ خُوشِ دَرِ جَلِيلِ
نَارِ سَانِ نَبُودِ اَزِ عَيْنِ جَالِ
دَرِ تَجَلِي دِيدِ ظَاهِرِ رُوسِ وَ بَرِ
نَارِ سَانِ رُكْنِ خُودِ شَنِظَرِ
رُوزِ خُودِ اَزِ سُوْزِ شُودِ شَنِظَرِ
نَارِ كَيْفِ اَزِ تَجَلِي جَلَالِ
بَرِ مِينِ جِسْمِ بَكْرِي دِيدِ نَشُدِ
رُوزِ نُورِ اَلَمْ كُنْ اَجْشَمِ فَوَادِ
زَانِ بَرِ مِينِ غِيْبَتِ اَزِ شُودِ
مِثْلِ ضَوْءِ الشَّهِيدِ فِي عَيْنِ الْفَوَادِ
جَدِّ لَنَا ظَرْفِ نَكِ بَكِ
وَجْهَكِ بَعْدَ فُقْدِ عَيْنِ
سُكَّرِ مَرِ مِنْ خَيْرِ صُحُوفِ اَلَمِينِ
شَرِبْ اَعْلَى كَلَمِ مِنْ كُودِ نَكِ
مَحْمُودِ سَالِبِ دِيدِ رَايشِ

دم وجودم میدهد بی دم نیم	چون عدم بی او ازان دردم نیم	دل نمی کن بچون شودم شکست	کوچونم ازدم یک عدم شکست
تانا سازد کس چون دل را نمی	کی ز صاحب دم بیاید آکلی	سازمین ازسوزدم برین	بس که بهر دم سازد دل شکست
بے زدم زمین آکی سازد آوست	کز نوا عشاق را سازد آوست	کوچونی سر باقی دل ابل	ناشود اگر زار ازسوز ساز
سوز و سازنی زدم سازنی	جو تخی دل کس نیابدانی	روچونی شودم بر سر تو دل	کوچونم سازش نخواهی آکی
هر که شد چون تی تخی دل تو	اوست آگاه ازدم و مساز	نالام هر ویست از سر علن	بو که یام ساز را هر از من
نالانی بهر عسارت راز	ازدم نایی ز ساز جانکوار	چون نیابدنی ازان نغمه سرا	نال و افغان بر آردن نوا
کوشش هوش اورش نوا ساز	سوز و ساز ازدم نوا آواز	بی ناله از بر انبازیت	کردم نایی بهم دمسازیت
بی ناله مدحش جوینده است	کز نوا عشاق را بوییده است	بی زهر همدست ناله ساز	کوچونی باشد تخی دل ابل
بی وجود خواهد زدم زنده	تا شود همدم بیاید نفس	هر که زان دم چی نشد شی کی بود	زنده و پاینده چون چی کی بود
شی بجم کورچی زنده شده	از بقا باقی و پاینده شده	هر که زان دم چون سازنده	سوزش از ساز خوش آید
هر که زان دم ساز را باشد	چون فلک کرد سرم بهر نش	اگر شد دانا وجود از زنده	سرمند چون خور بپایش دم
کو یکی خواهند او را در جهان	تا کند زنده زدم چون من	دمم زان میکشم ازدم	بو که یام زنده دم زان مدی
هر نفس خشم زان زنده روان	مدی را زان زدم آرم افغان	بی جو خواهان نفس زان آکی	سر بر هر نفس زان شد تخی
بی عین کوید دی سازنی	شد چون نالان دم از گفتی	مرده سوزنی زندگی بی عین	که حیات طیبه کشته رجبات
زندگی بایندی کجا و جان	شد بقیتم زان حیات بی کجا	از حیات طیبه زنده ست بی	کو جا و پاینده دم از شی کی
سرچی زان فی نفسش پایید	از دوش دمساز را بویاید	دم بدم رودم طلب کن نفی	که ازان دم هست سوز و ساز
چون زدم سازت سازنی	بی دم ازنی ساز سوزان کرد	بی که ازدم در نوا ساز آورد	هر همدم از نفس را ز آورد
بی عین کوید عشاق از نوا	سازمین را زنت زباد هوا	بی دم دمساز بود آوریم	چون عدم کشته وجود آوریم
دم وجودم از عدم ساز آورد	کز نوا عشاق را زان آورد	سازم از دمساز هر است	عدم کشته بدم دل کن کرد

که شهادت غیر با وجود من بود	سوز و سازنی از نیست ای	زین شهادت غریب با دوستی بود	که زین سر اگهت او حی بود
بهر غیبت از نفس بخود من	دمدم افغان من در این	زین شهادت او سوی غیب تاجت	سر من ازنا لشم هر که شهادت
بو که یک کس از هدم بود	ساز سوزانم برای آن بود	روحیات طیبه جوان شوند	که شهادت غریب با یان شود
لا شیم بی دم زدم کو یانم	بی دم هدم ندانم چون حیم	بس که بی هدم عدم سازم	داند از هدم رسد مارا و حیم
کز وجود و از عدم بی وابست	بی دم نایی و وجود من خفست	که از آن کل شد لسان معرفت	بو العجب بود معرفت از بی
زان عدم نبت نیام عدم	زین شهادت غیب شد کو یانم	چون نیم نبود هبنا نسبت اف	از وجود و از عدم مارا خبر
سوز و سازم را زدم دانسته	چون نداند عشق را فریفت	غیر هدم از دل دمساز من	کس نداند سر سوز و ساز من
از بیان عشق جو تو آکجه	ترک حرف و صوت کن روی	در بیان آرد کسی از تریات	بس چگونه وصف آن یکف آ
لح نبت که بهر سازند غمر	کو همه ایبا و ایاهاست و ر	چون بیان معنوی در هر مقام	بی صفت از سوز و ساز او کلام
زنده کن چون وی در قیوس	چون که هستی زنده دم عشقی	وز بیات سویی معنی بگرد	فان بگو اشرارنی تا بشوند
چون که شد روح القدس هدم	از نخت فیه من روجی در آ	کو جو تو از غم می پانده دم	ای حیات طالبان زنده دم
برنا طول لسان از معرفت	چون زهری شدی که صفت	طالبان زنده دم از هدی	تا زهری شود که دی
میشود شاکه صفت زانند	باز کو احوال فی را که جزو	زان فاعشاق را و مساز کن	سوزنی را از بیات ساکن
تا خطا را باز دانی از صواب	کوش هوش او رشتن از بی	از هر کرد و مشکلی آن خوش	چون جدا نبود می از میوش
قال او سازست از سوزانه	فی سوال از ساز خود دارو	ترک آن که کند عیوان محو	کوش حس کرت از انشاید
چون که یابد اهل دم را مدمش	بی شکایت زین کند نشود	کز چه هست از نیستی فی ساه	بی وجودش از عدم سائل بود
کم نشازد حیرت از افزودش	نیستی در هستی بنمودش	کز چه دم دمساز را آید	سازنی از دم بدم زین پرست
کز عدم یا از وجود آینه است	فی بیان این را که گویند	میشود نالان زنده معرفت	زان تحیر و مبهم شاکه صفت
کز وجود دم ندانم بی عدم	جست و جوی فی زخود شد	دم بدم شاکه صفت بی کشت	هست فی در سوز و ساز این

این دم دمساز بود من خلی	از چه زو کرده دگشتم و اقبی	سوز این پرستی سبار آرد مرا	زان کس سوزان نفس اندر نوا
که ندانم سوز من از سار کیت	حل این مشکل من بس کیت	تا نهی از خود نکر دم پر نیم	چونکه پر گشتم چه چرم چون نیم
چون نیم این ساز ذوق آور	از عدم یاز وجود دست مرا	بوالعجب این دانشست از مر	کود بی کیست از کیت صفت
سازنی از سوز دم زین مشکلست	حل آن فی را چون بند اندر دست	که گشاید بندی را از دلش	غیر هدم چون نداند مشکلش
چونکه آن صاحب نفس عقد کثا	بندی را حل که سازد کومرا	زین سبب مردم سازد دیگر	در نوانان بر از دیگرست
که ره او سازد که عراق	که بود در وصل و که اندر فراق	که شکایت که حلایت سازد	چونکه دمسازش نداند از او
کس نداند بر آن بچون زبان	که نفس را بسازد تر جان	چون نکند بس که بچونست و کیت	خود شکست ایست از احوال فی
حیرت اهل الهی زینت بس	که نتاند در کس ار که کی کس	عقل کل عاجز از دراک و کیت	بس از آن شی جز و کلام چنانست
درک او را دراک لا احصی ثا	آنداز سرور کزین انبیا	انبیا و اولیا عاجز صفات	کشته اند از کیت آن بکیت ذات
چونکه بکیست آن بچونست	بس چه گوید کیت از او اهل	مر عدم را کس نکست ای دیده	کوکشاید در وجود از خود
عشق فی رازین نظری کونام	که عدم دیدش وجود از وی نام	ناش فی بهر ایست ز دم	کین عدم راده وجودش دم
زانکه فی دم ساز من کشفه	جز دم دمساز من کشفه	چونکه خواهد سازنم ساز	اردم دمساز آید ساز من
از دم نیای که ساز آور شوم	بهر سوز عشق دم پر شوم	چون نهد لب بر لب سازنده	ساز سوزان خواه بنوا زنده
در نوا عشاق را ساز آورم	بهرشان از هدم را ز آورم	زان نوا عشاق را نالان کنم	زاستماع را ز خوش کمالان کنم
بهر عشق و عاشقی سازم شود	بهر نفس که هدم آید رود	ذوق بخشد سر خشان عشق را	شوق او بد هد عشاقان نوا
زان شدم پرور ساز و سوز	که شوم از نغم ساز افروز	عشق از دم میدهد سازم نوا	چونکه بیند فی نوایم از نوا
زان نوا فی عشق راهان بی	دم رسانم مستمع را ذوق حال	مستمع را ساز من ذوق اور	والله ان عشق را شوق اور
بهر عشق از ساز من بشنود	کوش هوش بکشان بهر آن	کوش حس کست از آن شنید	زان شود منکر بد و کرد فی
که شنیدی کوش حس آن ساز	کی بگفتی که بوجی او را خدا	صم و بکم و عیگفت اندر کلام	اهل این حس را شنود نام

ممشای دم زدن کزین چوین روی
دیده ای دم کی دردم که غم

ناش فی اگر کی این کران
کین کران چون خدا گفت احم
دم دهد مارا وجود از هر ی
مرده ام بی دم زدم زنده شوم
دم بساز آرد مرا از سوز عشق
مدم بود دم ساز و سوزانه آرد
لب بلب نهاده بامی فی نو
سرتابی کز دست و ساز من
سازنی از سوز و مسازش
راز آرد سازنی عشاق را
بی زسوزان گساز آید می
فی بساز آرد نفس را بی زبان
بی نوای عاشقان ساز آرد
ناش فی هر ذوقست مدام
بی شکایت زین طلب را بخت
بی زعش آرد بد مسازش
بی دم عشت فی مرده هست
سرتابی را عشق و اندک زمش
عشق بد دهد از نوای رافغان

نشود جز کوش هوش از عارقال
بس احم کی بشود رازم زدم
زان زدم ساز آردم دم بد
کز دم آرم ساز و نالنده شوم
زان زسوزان دم شوم افروز عشق
کز دم و مساز نالش اندم
کی زهر ساز سازم کشت راز
فاش ساز و سوزش و مساز من
زان نواد مساز را دل کن کرد
کر بود سازش را بوی و نوا
چون بدم ساز آورد از همه
تاز سازش سوز خود سازد
هر نفس کز دم زو مساز آرد
کو دهد مستی بطلب چوین
کوش هوش کن بساز آرد
کز نوای عشاق را بد دهد خوش
زنده کیش از دست ماه
می شود نالان شده چون همه
کو بر باز او شود چون ترجمان

فی شکایت زین کران سازد
بی بساز این راز آرد دم
چونیم بی دم مرا نبود وجود
بی دی شدر کز نسبت بهر من
سازم از سوزان دست نوا
یکه بنالم بی دی مساز من
ساز من از سوزش نابی بود
بی زدم ساز آورد از بهر راز
سرت عشق و عاشقی از ساز او
بی زعش آرد نوای بر عاشقا
سوزش اندر سازنی از همه
سرت عشق ازنی شوق کار ساز
سازنی چون عود سوزنده از دست
بی سماع عاشقان خواهد
ساز و سوزنی همیشه زین دست
بی زنج عشق کو بنده شود
فی حکایت میکند نالابی دی
فی ز ساز عشق سوزان کشد
فی نوای عشق را جوینده است

کرده کو یا ساز خود بر اهل راز
من نیم بی دم شوی اهل دم
دم دهد مارا روان از نال بود
زان نایم دم زدن در انجمن
بی هلا ذوقی بیاید زان نوا
تا بر آرم بهر ساز آواز من
چون زسوزان دل بسازش دم
بی دم ازنی کشد سوزانه ساز
فاش ساز چون زدم دم ساز او
زان چو نالان شود از ذوق
بی چه دارد آنچه دارد از دست
کز نوای ذوق و نالش اهل
از شکر ذوقش خوش آید از دست
کز نوای عشق ساز او سرودش
کز سماعش ذوق مستی مست
چون ز سازش سوز جوینده شود
فی شکایت در دی دم مست
بی دم او فی زحود کی دم کشد
کز نوای او بدم کو بنده است

تا شود آتش فراخ افغان بی	عشق بی بار و بارش بدهدی	زان شود سوزنده دم آن نیک	بی ز عشق آرد نفس بر ابله
کاشنود آتشی نوای جانکده	آتش عشق آورد بی را بساز	سازنی را سوز از آن خفته شو	بی ز داغ عشق سوزان دم شود
ساز و سوزش آورد مانند	دم بدم بی زان دم سوزان	کو چو دلسوزان کند افغان	بی ز سوز دم شو و سوزانده
کز دم نای بدل افروزش است	ناش بی زان حور است	سازنی سوزان از آن دم و ده	عشق بی را ساز سوزان دم
از سر و عشق افروزند کی	بی ز عشق آرد نوا سازندگی	اول یغ چون نوا در مقام	بی ز سوز دم بسیار آید مدام
کز نفس رازش بهم کوینده	ناش بی از دم جوینده است	چونکه نای ساز وی جویند	بی ز دم نالنده و کویند
ارغون آسایم هر از شد	چون دو صد بی بجهت مساز	که دو صد بی آید مدام	ارغون آسایم دم کرد
در غایت بهر این دانش خبر	تا عدم سان از وجودت هیچ	شود و ناکه ز جو و سر خسته	کوش بکش سوز سازانی
دانش مرا قلازا دنگیت	بوالعجب آید بیش بی رنگیت	کز وجود کس عدم سان بیند	حیرت اهل الهی زین دانش
یک تواند دید زان بی رنگ را	هر که در رنگت اوی رنگ را	مانده از حیرت ز خود بیعت	کمال خود دانش و راه نادان
ساده گفت بهر تعبیر است زو	کز چو کرد و سادگی هم رنگ او	انگهان نیز رنگ را آماده شو	رنگ بی رنگی گزیده ساده شو
ساده دم را زان زد مساز او	بی از آن بی رنگ دم ساز او	کرد از وی رنگ بی رنگی چو	هر چنان بی رنگ ساز بی رنگی
چونکه نای کرد بی زان دم	بی بیان رنگ بی رنگی کند	در دمی کوی شود چون تو	از دم بی رنگ آرد بی بیان
از دم بی رنگ آوازم شنو	راز عشق از سوزش سازم شنو	کز دم نیز رنگ دارم سوز او	زان زبان حال آید بی بران
کین وجودم بی دمش کردم	از دم عشقت سازم دم بدم	کین وجودم از عدم دلخواه او	چون نیم زاری و افتانم از تو
کوچمن نالان شوند اهل هوا	یک سلام بی جهان دم در هوا	کو عدم را در وجود آرد برد	چون نیم بی را وجود اندم
بی توایم بی توایم بی توایم	بی توایم بی توایم چو نوا	زان دم از دوی جان بگریه	سازم بی دم کسی نشیده است
ده نوا بی توایم از توایم	ای نوا خسته هری نوا	مناجات	
بی توایم از توایم چو نوا	ای کریم وای رحیم وای و		
		چون وجودم از عدم دادی	از کریم ده ای کریم دادگر

صد نواد اوی عم را از وجود
کا شمره احسان و فیض وجود
جود تو موجود را بودش بر
بود جگر کل ای خداوند الست
چون عدم انعام واحسان
قدرت امر تو است ای کردگار
هر دو عالم قدرت یکدگر است
اول آفرینش آمد در وجود
یک نفس بی قدرت کس کشته
روز و شب از امر تو گردان
کس نداند که این کوهش چیست
روشنی و ظلمت لیل و نهار
در کمال قدرتت ای مستعان
اول لغز علم و معلوم کسان
من لدن علست دانیای تو
اول لغز هست و نباشد
حیرت اهل انبیای و احوال
دانش کجاست محال و متع
عارفان ارگنه تو حیران

صد چه باشد که شمار و حد تو
از عطا و از کرم موجود تو
مر عدم را جود بنمودش بر
جود و احسان و عطا فضل تو
از تو باید جود کل ای کبریا
که ز حکمت کشت پیدار دودار
که ز امرت کن بنمودی تخت
قدرت ایجادت از حکمت
چون انا قدرت شد حکمت
بی قرار آسا چه سرگردان
از چه حکمت که خفی و که جلست
حکمت از قدرتت ای کردگار
معرفت بجز آمد از دانش و را
قطره از بحر علمت بی کران
هر که را که بدی ای و باب و هو
ظاهر و باطن ای ادا و دو
ز انجنان دانش بود و حال
ار نبودی کی بشد تمام
مانده اند از بحر خود بی منت

جز و کل را از عدم دادن و جود
قدرت ایجاد معدوم از عدم
آفرینش مر عدم را قدرتست
مر عدم را که ندادی تو وجود
فیض فضلت بین وجود و کل
ای توانا که دگر مستعان
جز و کل این کاینات از جود
در شهادت آنچه ظاهر شد
زندگی کون و بود کاینات
حیرت اهل انبیای کردگار
ساده و رنکیتی این کاینات
قدرت از دانش اهل کمال
غیر جهل از علمت ای دایم
دانش دانشوران از قدرت
اول لغز ظاهر و باطن تمام
کس چه داند یارب را تو کجاست
غیرت مرغی را کی ره دهد
ای شده بجهو صفات از کمال
کس چه داند چونت ای بجهو

حکمت از قدرتت تو ای و دو
حکمت شانت بروی قدم
بود آن نامه عین حکمت
کی ز نابودی نمود از خلق
بس ز جودت ای که مستعان
غیر جودت چیست اندر دود
ظاهر و باطن شده موجود
قدرتت از حکمت بی منت
یکدم از لغز تو ای محی الموات
زین دور یکی دور شد بر کردگار
بس ز قدرت حکمت از بجهو صفات
بی تنید مطلقیت ای ذوالجلال
جست علم و حکمت و کل حکیم
بیش بیش و ران از حکمت
حکمت از قدرتت ای رب الانام
بس که بیگنی تو ای بجهو صفات
تا شود که ز کجاست ای احد
نست در ذات تفکر زان
بس که بی کجی تو از کجاست شهود

وصف تو از اوصاف آنی که هر چه گویند از کمال وصف تو گشت عجز ادراک از درک تو چون غنی ذات ای بخون ای غنی ذات همچون کبریا زان غنی عین و کرم غنی ای منزله از همه و ز نور ذکر و فکر عاقلان بر تو دور عزت عت کی گذارد تا کسی مهربان بر حق عزت ای دجلال چون که قدوسی و سبح و غیر قدس ذات از همه اطلاق شود زان حادث را فقیر ای الباقی کفایت و الله العنی ای کردگار روشنی سان طالبان را فیت	نقص شان بناید از عین کمال هست بر تو زان کمال وصف زان بشکلا اجمعی از دانات فرا باید نصب عین باشد بود زان غنایت فقر تو نیست کس چه گوید ای ز چون همچون هم منزله هم مشبه از تو دور زان بخت دانش ز کنت ای غنی باید از کنت بخود دانی حاجب آسایس مجایب آه جمال غیر از این تزییه چکند بی تمیز بس بعید است از بیان تو دور نیک بیاوردم ایام علی را ده زکات حاجت ما را برآرد بدیم ای فیاض جود از اهر	در کمال وصف تو ادراک کس یک گذارد عزت کنت که تا کی گذارد عزت ای کردگار فکر کس بر جرم از درک کار ای و رای آنکه کوشش شود هر چه گوید ای منزله ذات ای مقدس ذات از فکر همه فهم و ذهن ادراک کس از درک بر حق سبب سوزش در دم از جلال کبریا ی عزت ای منزله از همه شبیه و شبیه ای غنی ذات از وصف و صفات ده زکات زان غنایت ای غنی تا کنم انفاق آن رزق سنی	کی رسد کروی ز ندیم کس کس شود واقف از آن که فکر کس بر جرم از درک کار در غنا بودن ترا عین وجود که چه تنزیست شدت بیان هم ز فهم ادراک کس ذکر همه عجز و حیرت شد ایادیان هو نار عزت محو سازد از نور حیرت اندر و الهان قدرت زان که سازدم بنیه و هم میغه هست همچون از بسایه کاینات تا غنی کردم ز فقر تو سنی روشنی سان طالبان را فیت
نعت عمار ز قنای نفقون فترم از تو خود غنا بهم است که فقر آورد بهرت ای غنی ای غنی پروردگار اکرم	چونکه دایم بخاتم ز وفور فرا زان فقرش کار هر کس یافت از فضل غنا و بس علم و دانای حکیم	زان کنم ایثار ز رفعت ای نه فقیری از نوایش ای کیم زان سبب کردم وسیله فقر قادر و قیوم مجالی و ادر	کان ز فضل شد عطا و بخش که هر جوادی وی کی بر خیریم که زکات ای غنی بدی را رازی جو کار و هایش فرا

چونکه دانی حاجتم زین افتخار
چونکه وهانی کریم و کردگار
علم هر وضعی ای کردگار
درد تو درمان جان شد چون
ای کریم وای رحیم و فدای
حاصل علمم بخود درد تو نیست
لذت آن ذوق و شوق و اشتیاق
کز محبت درد تو درمان است
لذت و دودت از آن خواه نوال
جان من چون خسته شد بهر شفا
ای که دای دردی درمان را

درد تو از جمله درمانها نیست
جان جانم در دبی درمان است
بخشتم راده از آن ای دادگر
هین از آن روح القدس بگینم
زنده سازد چون دمی قهرم
رحمت عام تو ای دیان فرد
تا جوارض حیات ای بخون صفا
هرگز از آن فیض پرورده کنند

کز جبر و خواهم از تو این مراد
خواهشم ده از کرم کارم برادر
چون تو که در پرورش پرور
خواهشم در دست اندر دوا
درد خواه از تو بجم دل جسد
یک نفس بی او ندارم چون یک
واد شیرینتر ز جان ما را بذرا
سوق و ذوق او درون جان ما است
ده مرادم زان نوالی و کمال

در بیان طلب دردی

لذت در جانم از جانها هست
من چه دارم هر چه دارم آن است
تا کشم از شوق ذوق دم بهر
کن مرا زنده روان ای بوالکرم
خنده ده مرا که باشد درام
عشش خالص سازم ز اهل
زندگی بایند ز آب حیات
چون حضرت او را روان زنده کنند

ای دهنده خواهش فرج و
ای علیم و قادر و دایان و
ای کریم وای رحیم و مستعان
زان کزیدم دردت از جانم
درد تو بار امانت دردم
طالب ذوق چنان دردم را
درد خواهم درد در مانم جان
چون ز جان شیرین شدن لایق
چون کریمی از کرم ده لذت

در بیان طلب دردی

غیر درد تو جانم و اصف
یک نفس کز شوق ذوق کشم
زان نفس ده بخشای و آب
تا که جو کل را از آن نفع حیات
دلان می شود زان زنده دم مرده
ارض دل را چون محال بکسی
ای خنک حای کزان فیض جو
منظر جودی بسازد نفس را

رد مساز این حاجتم را کن
علم غیب و شهادت چون تو
درد تو خواهم من از درمان جان
که دوی دردم آن شد دلایق
خواهشم شد کز امانت حاجتم
از محبت مستمید بدهد زهد
کز تو ندی درد در مانم جان
خواهشم ذوق و لذت از آن
که بهوش شود و ذوق و فو
شربت ذوق طلب از دروا
ذوق و شوق ده ز درد

زان شود که کز دباوی بالشت
به ز صد شیرین روانم
کز نغمت فیض قدسی دم بداد
زندگی پدا شود در کائنات
خواهشم دانست از مستعان
فیض فضل احسان تو ز بیم
پرورش باید شود منظر
کورسان فیض منی مرغی را

تم رش علیه من نور

هر که شد مظفر بجواد و دود	جزو کل را ز نور سنجش زود	بس که خواه مظفر است آن مظفر	رش سازد فیض جودش بر تو
در بیان ان الله خلق الخلق فی ظلمة		گفت پیغمبر خداوند رشید	خلق را که تیره ظلمت آفرید
کرد رش بر خلق نورش از ان	از رحیمی ان کریم متعان	زان درین ظلمت سرادایم	رش نورت خواهم ای وای هم
ناز مهر و مکه از ان نور سنی	روشنا بخشی شوم چون رو	روشنی را روشنی زان نور	که از ویک رش دو صد چهره نور
روشنی اول لغیر کاینات	رش زان نورت از بکی کاینات	هر که زان نور لاهی رش یافت	از هنیا روشن روان چون نور
روشنی سان روشنی ضوئنا	هست از ان ضو جهان آفتاب	ای کریم وای رحیم و دادا کر	ده مرا نوری از ان رش قر
تا جوهره از نور تور روشن رش	باشد از من در تجلی پرورش	از تجلی که چون نور و که چو نار	و چه تو بیند از ما استوار
زان بخوایم از توان ای الحلال	شانی تو که در زمین بی محال	غیر شان وجهت ای جی واکر	از وجود ما نماند هیچ اثر
نور وجهت نار جام پرورد	نور نور اندر روانم پرورد	شمع جانم ده از ان ناری پرورد	یابد ایجاد و شود روشن هر
چون کلیت اقتباس نار از ان	میکنم از جان و دل ای متعان	تا ز نار الله موقد مطالع	بوده دایم نور و نار از نطق
در بیان ما کذب العباد ما لی و ما لله الموقر		چون فوادم نار دل کسرت شود	نار و نور او بهم پرور شود
بهر نور و نار از عین فواد	بینم و دایم زوی جیود مراد	بهر این بینش شتو و حی از خدا	ما کذب عین العواد ما را ای
هر که از چشم دل بینش بود	از یقین بی ظن و رادانش بود	خاصه چشمی که بود عین فواد	ای خنک آن دیده که نوبی بر کشاد
کز تجلی چون حکیم الله او	بیدار نور الاهی نار هو	بهر آن نار الاهی را ز نور	کس بداند که شود دل همچو نور
ای کریم وای رحیم وای غفور	خواهشتم آگاهی شدن از نور	روشنی سان روشنی ای کار	چون کلیت ده مرا زان نور
زان ضیای روشن از صفا آفتاب	شمع جان خواهم ز نورت تاب	یک شود که چون شجر بار بار	از تجلی سازیم روشن دنیا
تا جوهر موسی نار من از نور بود	ضو نماید روشن از نور درین نور	روشنی را روشنی از نور نور	میدهد روشن دنیا از ضو نور
چون که موسی اقتباس نار کرد	از تجلی نور و نار اظهار کرد	نار موسی بد که از نور و دود	در تجلی مرور خواهش غمخود

چونکه نارش من نور الله کرد نار بی کیفیت از نور الله	نور نار آساغوش از زرد کز تجلی شد برای اشتباه	نار جود نور آن بچون ظهور در تجلی زان نمود آن نور	کز تجلی رونما شد نور نور لاقتباس شاهدش بدو
زبان جوموسی اقتباس آن گلشنی هم خواهد ای می و دو	مضطر آسا طایم از کبریا از صیاروش روان زان نور	روشنی رازان ضیا دایمی تا ز مهر و ماه روشن دل شود	تا که شد روشن روان از ضیاء از ضیای نور و جهت ای احد
روشنی سان روشنی دیدها روشنی چشم مردم ای الله	کردد ای و تاب در عین لها از ضیای نور بوی اشتباه	تا چو دیده ره غایب خلق را یک نظر زان روشنی خواهم	دید شد چون جز و کل را ز همتا کز ضیا تا بم غایب چون می
خوشت روشنی دلم سازد زین شهادت غیب سان تابش	از تجلی حالت نوبه نو ظلت شب را جومتابش دهم	تا جهان کفر را نو تا نبش ده بدید دیده ام از غیب نو	چون ضیا آدم بسر از همتا روشنی روشن از تابش نو
کز شهادت غیب را بینا شوم روشنی سان تا از ان بیش	سیر نفس و روح را داناشم از یقین دیده بدام سیر آن	نار نفس و نور قدس روح را علم من عین البغیة از حق شود	بسم و دام از ان نور و ضیا دانش بی قیدم از مطلق شود
نار جوموسی بد که از نور وجود ای در یساکین بیام ناقام	در تجلی شان خود بروی نو در بیان مشکوان که گفته شود دل	نور نار آساغوش از احد ماندو کردم ز نور و ان ضیاء	نور نار آساغوش از احد ماندو کردم ز نور و ان ضیاء

در بیان مشکوان که گفته شود دل

چشم نابینا کی آرد در نظر هوک شد هزن بر زاهر	هر که از مادر نباید اکبری روشنی که ضیاء تابست از ضیا
کرد ظلمت شب بر آسایند کان ز کبر و معجبی مغرورست	کوری هر منکر تیره بصر کوری بوجمل نسبت غریبی
کوز اسکنار شیخ غلبست کوری البیسی دون از غلبت	هوک شد تیره بصر از روشنی محو شبیر ظلمتی شد آن دینی

در شمار چون تشاه طاهر است منظر لطف یک یک قاهر است
 نیست نصرت بهم کن ببرد کاخاد معنوی شان بگردد
 گرسه و گرسه نهرا نه و سیکه بوده اند ایشان از کی و کی
 اول آفرینیا جز کل برسل ترک کرده جز خدا که کل
 زان شده از امر حق در پل از هدایت رهها هر محفل
 داشته اند حق چو گاهی همه زان سوی حق رود راه همه
 کاتبیا و اولیا سب عراط باینده از حق رستی را بی غنا
 چون بیان آنجا رسد هم این شدنا هم حمد رب العالمین
 که بدو هم معنوی آفرینست ساز هم و خمی کشم آخر کلام
 چون کمال معنوی از کلیت الکی معنوی از خود جلست
 ختم نهرا بیام زین ادش که کلاست مکتل بر دوش
 اگر چه معنی را نباشد انتها اول آخر آنچه صورت ای فنا
 چون کمال از حق حق الکتبند زان کمال از معنوی شد ختم بد
 مرد کامل کی نقص ارد سخن که کلاست و بیانش نو کهن
 بهر طایفه تا بمطلوبش رسد که مکتل ادست گنجل از شد
 ای تنگ اندک شود زدی بر نام معنی باشد ادرار بهر
 کردم آخر ختم نسبت زین مقام که کمال است او نقص از ختام
 چشم کامل کی به بیند نقص را چون کلاست از نظر بینش را
 خواهم است از اهل کمال که کلاست شکر و بر نقص حال
 صورتا اگر چه هم ضد بستند صورتا اگر چه بنامند اختلست
 نو بمعنی شان نگرفت استیلا بر صراط حق گذر نشان مستقیم
 از صراط حق نمایان برورش بهجت بودند اندر هر ورش
 هم ضلیف صاحب حرم آمدند از رسل جندی اولو الغم بد
 در شمارش اول از هر توان در شمارش اول از هر توان
 ماز معضوب علیهم بهیضال چونکه از هیچ انسانی ضالین
 معنوی کشند بیان از کاتبی دانند ادرار از کاتبی اسکلی
 زان کلام از الکی ختمی کنم بهر یکتبی را کملت بلاغ
 اول آخر خود از نشان حد زان زبانی نقیشت ختمش کمال
 زین شهادت آنچه بدیست از لقیق آورده ام بی شک و یب
 هست مرشد معنوی هر کمال صورت و معنی نما از عین حال
 کاخ صورت را از معنی بردش میداد آوردم از معنی روش
 هر که در عین کمال نقیشت کی شود پس که کلاستس گزین
 جز کمال از نظر نارد جو او نقص کی بیند بصیر از نور یو
 کی به بیند عیب را اهل هنر کونه ارد و جز کمال اندر نظر

هر که را دانش زینین بیست جز هنر از عیب کس دیدن نیست
هر که سازد عیب کس را گزین کی هنر بند بجز عیب از نلین

در بیان دانند احوال مستقیما فیه
اول از عیب ببند او هنر چون هنر عیب است بن عیب خرد
هر که دارد بر سر از لب خرد کی هنر بگذشت عیب کس خرد
خرد بود عیب خرد از خرد است عیب مردمان را شست
هر که روشن دل جو خور دیده در روشن میان مردم دیده در
گلشن را روشن چون دیده است زان بهر نسبت در الگوبه است
روشنی از معنوی چون نور است کو جو خور عین العیان است
چون زینبند غیر ظلمت شبران روشن با هر چه دانند از جهان
روشنی کو نور عین صوفیاست منکدانش را با کجا وی از عالم
روشنی که آفتاب معنوی است از ضیاءش گلشن با بیست
معنوی از روشنی شد چون ضیاء زان ضیاء است جو خور روشن نما
ای ضیاء معنوی روشن جو نور عین مردم از پیر شهو و
در شهادت کو جو تو فطرت عیب کو ز صبح الله بودی نیک و بس
معنوی که ذکر بکار از راست نظم بنش زان گزیده است
زان دری که فکر فکرت بودیش کرده در بحر جان روشن شد
در نسبت ملک نظم آور سخن نو جو از بحر علم من بدن
چون ز اینام است این نظم بیا بایدش بودن جو وحی آسمان
صورت و معنی هم بس و تلف پس دانش در بنا و تلف
اختلاف این بود همچون حرف بهر معنی شد که بایدش و حق

درستایش روشنی معنوی که نایش عالم صبا از چون دره است
مبدأ او مقطع از ان روشنی معنوی را کاوی با بی روشنی
گلشن از روشنی معنی نیست معنوی که خور روشن نیست
آفتاب معرفت خورشید روح کان معنی منج فست و فوج
معنوی از ان ضیاء نظم ساز صورتش چون ذکر بکار از بحر از
معنوی از نظم در از را تو جو نظم از نظم او شدی از دل کرو
صورت معنی نظم آور در ان کشتو و حیران از نظم او در ان
چون که بحر معنوی موج آورد فوج چون بم ز جان در بر و است
اول آخر ظاهر و باطن در او نظم تو باید که باشد شان هو
همچو ترتیب حروف مستظم صورت و معنی هم بس مر نظم
مرتبه منزل مقام معنوی از صورت ظاهر شود که بی روی

صورت از معنی ناکان حکمت کفایت آن صورت معنی قدرت
 ای همان معنوی زان صورت که حکمت موثرش از قدرت
 این صورت معنوی است بجا و بود که بایستی زان کادو
 نظم چنان معنوی شد و کرد که بود و مسکن بسیم رخ روان
 گوهر معنی که گنج صورت است هر یک از قدرت برای حکمت
 گوهر معنی طلب بینگ را سنگ به معنی عرض بزرگ را
 گوهر آن دان که از اجزای بی عرض از بدو رش به نتاج
 بی عرض جوهر اگر نوحه باشد نان طلب از معنوی که در شب
 معنوی که بحر معنی شد در دست در دل پرور نیاید هر حکمت
 است از معنوی نظم گرین هر که داند قیامت سازد ازین
 معنوی که نظم در او روان گوشتواره سازد رش و انزال
 نظم او را این بران نطق از هوا بلکه الهام دلش از خدا
 معنوی که بحر نظمش چون در آبی صدف پرده در او روی پر
 گوهر جوهریت او مستطوم در بگردانده همه از طس خور
 قمارت لطف شایان او گوهر او گشته از سفتن زوری جزو
 زان چو لایعین را از اذن صبح است این نظم رفیع پس منج
 گوهر در نظم او صاف گرین نظم و نثر از وی تا روشن بین
 در او بگردانده بحر دلست بین او گنجینه نه در دست
 چون سواد اعظم است ای فنا نظم بیت معنوی جز کل نما
 قدرت از حکمت ناکان معنی همچو بحر که بود و محسوس ز دور
 گنج معنی بایستی از گنج که بن قاف نسبت بزرگوهر نوحه است
 در بیان آنکه غالبش عرض از نالیش جوهر است
 گوهر آن دان که عرض غالی بود گوهر معنی که احسان بود
 از عرض جوهرش انس اکو طلب جوهری را که بود بالذات رب
 اندرین بحر معانی غوطه کن هر دو بیتها از من لدن
 گوهر بحر معنوی که من لدن پرورش سازد رش و انزال
 نوبی بحر معنوی منش ربا هست قدری بسیم و بی بها
 جرت اهل الهی از نظم او که فیهی منظم وجودی الهام است
 چون مسلم حق بود بر نظم او من لدن دانش بود را الهام هو
 بگردانده در صدف پرده زان صدف را او در بهتر کند
 پس که در آتشده بکوی بسین زان من اورا کرده چو یک طس
 در سنایش نظم معنوی که طرز نوشت از بسین
 طرز نوشتان است نظم من گهر بس که بگذشت از قلب بشر
 بحر نظمش همچو عقد در شده در ازادی ز سفتن حشرده
 معرفت نظم است او رمز و ابهام معانی و جو
 جمع و فرق جزو کل نیست صورت و معنی نظمش کرده نم

سانی مدور و مستوی و دایره بود کین معانی در بیان دوم نمود اول آخر این بیان معنوی
 اول از راه حجب بدو شده که حجب چون ابتدا تم آمده ابتدا و انتها حجب شد برای معنوی از لطف
 این معانی را بعضی می شناسد اول و آخر بیست و نه معنوی که بحسب آن در این نظم آورده اند
 زان چو خورشید و آفتاب از راه حجب بیست و نه معنوی که بحسب آن در این نظم آورده اند
 اول از خورشید و آفتاب از راه حجب بیست و نه معنوی که بحسب آن در این نظم آورده اند
 هر که از صورت معنی راه برود صورت بی معنی باشد بگذرد از صورت که معنی می شود
 معنی که صورتش معنی بود اهل صورت کی بدو را می برد در بیان آنکه هر که خود را در این معنوی باید که از صورت برسد
 ترک صورت بهر معنی ناید کردن ای طالب اگر می شناسد صورت از معنی بود پس باید صورت بی معنی زان رو که ناید
 هر که از صورت شود و معرفت جابل از معنی بود بی معرفت صورت از بی صورتی خود
 صورت معدوم را معنی وجود میدهد که وی ناپدید بود این صورت همچون صفی معنی بود که همان اندر صدف غنچه است
 که نمایند صور کبر وجود موجب از صفوت بری باشد بحر معنی موج خود را چون خود بر نماید اول آخر در نظر
 بحر معنی چون که موج آور بود صورت موجب از خود آورد معنی ساده شود و نقیضه نفس کل ظاهر شود از آن ده و
 هر که صورت بین بود از جهت چون اوجیل از معنی مطلقا خوان ترا هم بنظر و آن کو اکثر نابدانی کوری هر یو لعل
 هر که صورت بین بود چون لعل گفت بر وی قدس داد که هم و یکم و می از وجی طویل پس بر این بیان بران لعل
 هر که صورت بین بود از جهت همچون شیطان از آن جهت در بیان آنکه هر که مرد است از صورت چندین ترا از سلطان شنود
 اگر صورت بین بود پس لعل کی گفتی من هم از ما وطن هر که سلطان صفت صورت است نو گوئی کوز معنی بیست
 منکر معنی از آن رومی شود هر نمود و کی و کودن خود از حماقت زان جو اهل و کو طبع از معنوی رانی و تو
 چون انصاف از بیان معنوی را از خاندان جهان معنی قال اند این بیان حال را زان غنا و دل ساز و دجا
 حال اهل دل چو قاش از حال دانه اوزان و کندی از حال مریدان معنوی را چون کلام گزیننده طاعتی نبود تمام

منکران و بر هر معنی سان / فی جهالت کی شده چو طاعن
 کو نفهید این سان معصوم / چون غرازل کرده صورتی را که
 مرد معنی را زان اعداد و / گرد و آن شیطانی طبع
 عالم را جاهدان اعداد و / و شش تنان بسکه درین خلق
 گرچه جاهل شاه فتم کسور است / او در جهلش دشمن انسل است
 ازین منکر و معجب عجب / گرچه برست نور نادان صبح
 جهل بر یو جهل و بر عنود / چون خرد کم طعن و انکار خرد
 گفت جز کل کن سطور اولین / بست به روحی رب العالمین
 بست مارج گشته است م / کاشنوم از ناطقان الانام
 هر که گفت از ابرو بر نقل ما / کی شود با و بر زبان افرا
 این سطور اولین را اگر است / یاد دهنی دارد از ماضی و با
 گوش هوش را ازین بگذرد / پر شده بسکه شنیده از حال
 جز سطور اولین چیست است / کاوی از فقهی ان و منیر
 اول آخر بر قصصا کور است / هست اندر کتب مانی و داور
 حفظ کردی و حکما تنها بے / گو چو نو حافظ کلام از ما که
 هر چه بگرد بشوی عادت بود / تا قیامت کی فرموش شود
 از سطور اولی لغت این / فی کلام الدار و دس حسن
 منکران با هر که چون بشنند / زار و مهمل گوازی با شنید
 ظن شان علم بعضی زان / علم حق را منکر اندر یک گمان
 هر که چون به جهل دارد و کون / هر که صورت شنید و معنی
 کی ازین معنی باید معرفت / بسکه بی دانش و آشنی
 جاهل زان و دهن از هر است / در کونش جیل جیس احق که منکر معنی است
 جاهل عامی منکر دنی / کی ز عجب خود ز بر بنهد منی
 جهل سازد پیرا کو در صفت / کونند عجب جهل از معرفت
 زان شده طاعن ابر و کلام / اول خرد جاهل از خالص عام
 ساهل شنیده ایم از اربابان / این که می سازند نفی از سان
 منکر پس که ما شنیده ایم / یاد کرده حفظ آن کرده ام
 در بیان گفتن منکران ما / الا سطر الاولین
 جز حکایات گشته چنان / کاشنوم از سطران و راهین
 تو هم از اخبار ما سوخته / این حکا تنها که برهم دوخته
 گونه تعلیمت کند اخبار ما / از چه دانی سرگشت اخبار ما
 زین کتاب اول تو اینجا بود / حرمان خوانده و گوشت شود
 که فراگوشش گردد و چه جز / اول آخر با و گبر ایل نمبر
 به روحی ایزدی نفسی کلام / این گفتندی ز هر خالص عام
 منکران بنده جلدشان / چون ابو جهل عینی ان سرشان
 زان جوابشان منکران و کار / هر زه گو و زار خابند افشار
 منکر و منکر چو کافر زه گو / می شود از جاهل شان خلق و نو

انجروا الجبال فباستعقل وانزكوا الاعداء من علم جبل
 لا تخاطبها هاما عن علمك علمك جبل من الخلق بك
 خيره من جبهه شر كك نفقه صربر امن وذك
 عالم الخبر بمقول البان واخرج القلب من طعن اللسان
 فرقة فالوا عزير ابيه فرقة فال السج ابن له
 لانزال المشركين الطاعنين فاما للوحى سطر الادب
 بوز حقد جاهل از ميرزون جبهه لبست بود بر انجن
 خاصه كنه جاهل خربا صفت دشمن عالم غيبى معرفت
 بركنده كنه شمشام طابان از جهان ميرز صف كودبا
 مرد دين را چون باغي كند نازان رشي لطايب هزند
 روزى بر باطل اردان غيبى كز غراز بليت اورا كى رسد
 كوجو منكر حزب سلطان لعين جز ابو جهلى كه بد بروى گزين
 كوجو ادا كودناك كول كنج كه بنا داني نو و اوسج
 كز جهان منكر علم مقصت چون ابو جهل غيبى كانه رفته
 اول آخر جاهلان بهر صفت منكر علم مقصت از معرفت
 بر ساق كوجو موسى زيب زان شود مرتد بيند ارشد
 از جسد بر علم حق طعنه كند جاهلان كه گرد باطل مى نهند
 سوزش مقصود حمد و درج بر اول جاهل كه چون جلاست
 خاها ريش حقد است حمد جان جاهل را جو عقر ميرزند

ليس للجبل دواء فاجروا علم ذى الجبل كنه رفا صفا
 انقى الجبال كاله غام اذ صرت مخلوطا به كالمخت
 صحبة الجبال جهل عالم كى يكن من طعنهم و اسلم
 ما سلم من طعن جمال احد نوسم كان سلم منهم صد
 فرقة فالوا البطن الاشباه لئلا يكتم سبات لئلا
 جاهل صورت پرستنده نكو زان شود طاعن غلم نكوت
 ذكر باره كوهش سكران مشرك صفت كز جهل
 كز حقد طاعن شود بر صحت كرده بر بو جهل مشرك كنه رو
 گمري ده باشد اواز رفته طابان را زان جهان شمشام
 جبهه لبست منكر ان ابا عاز سيل بر باطل زد بهر آرز
 ناز خوش طيبان بزبان و نه كز جهان سروا مى اودم شود
 هر كه شد بر معنوى طاعن صفت بس غيبى دان مرور از معرفت
 هر كه شد طاعن بعلم معرفت بهت چون بو جهل از سبطان
 سخوى كز از بطن سبطان از عبادت دق كبر و جاهلان
 طاعنان در كنه صفت اهل كز جسد طاعن شود از بغض و كس
 از جسد روى شود بر صفت كوجو شود بدتر از سلطان بدتر
 بركه شد در علم حق همچون بود بايد شش بود ز رواج چون بود
 جان ها چون مجر گردود نوى دوزخ ترك سازى و لا
 زان خلس و ان طعنه جاهل صبر كز كرامتى بروى ز علم

در بیان و اصبر که صبر اولوا العزم من اکمل
 صبر کن ای عظم را که ده گریستن چون اولوا العزم در گریستن
 که چو صبر و حلم تو منجم و واپس نیش طعن بر عرق سزا صبر کن بر طعنه ای که گریگان
 که چو صبر بود و ادبمان جان در دمی که طعن زد و سرک صابران را صبر تو تعلیم صابران از صبر تو سودا چو ز
 حلم و صبر تو زبان جان کشته بر او شان پس که عین کشته است هیچ طاعت کردن کاه ز بند
 ای گریستن صابران من لا نام بر او از مشرکان از خاف نام جان کاه صبر تو سودا چو ز
 بر نفس کار و از این جزا کس از دوش چون نفس آن کس شد نفس آن از جسد تو سودا و روان
 که چو هم بر آن جان حسود که بسوزاند و او نش را چو نمود جز جسد چه ببرد از دوزخ طبع
 از جسد بطعم کج و مشرکان بر کلام الله و حی مستعان چون طغیان آن کس کشید
 از جسد بر این طاعت منند چو نمک با معجزه بانی آمدند از جسد بد که بقران مبین
 هر که استنیز کند بر روحی رب پس خلاصیت مجاز و طلبی بین جوان الله بنهری اول
 پس استنیز او هر جاهل غنی و مکر و دان تو ز حق که طبعی هر که را عین زنی بی صبر بود
 جز و کج که جز و کج که منند او فی نقد حق مطلق منند او مروی بین میل مطلق کی کند
 روشنی مندر دم دیده دران روشنی مندر دیده از روشنی شد گلشن بر روز روز
 هر که روشنند بود از روشنی زان یکی چون خورشید دیده روشنی و گلشن چون پروانه
 که ز صبا روشن بخوابی روشن ده گشته اند از روشنی زان یکی چون گل آید
 یک بود بزرگ را رنگ دیگر زان گلشن یک در اینجا یکی بر که شد از رنگها صافی وجود
 زین شهادت غیب نسبت به او پس که پوشیده بود اند و چو ای در بغا روشنی که دارم که شهادت را غیب آرام بدم
 هر چه از مردم بود پوشیده سر فاش سازم که شرف مستمر حل با نرم منحل مردم بود پس که پیش و رشوم از روز هو

هر که ما نیش ز نور یو بود **جهت پوشیده از انور شد** **اول آحر سر علی بن ابی طالب** **چون شهادت می نمود از دین**
 بر که از آن جنبش پیش داشت **علم او بی شک پیش از پیش است** **گر خواهی پیش از نظم آیتین** **روز نور انکشا چشمت بین**
در بیان انوار است المومن فیه نظر نور الهد **گفت چه خبر فرات در بصر** **بست از نور اله اندر نظر**
 کس حذر از آن دیده کو سر را ن **بیند او از خلق و خو و ج و حق** **گفت معمر بر سر از آن بصر** **که ز نور اله بود درو نظر**
 هر که از آن نور اله است و بصر **همچو خور دیده در آن نظر** **روشنی را ضو ضیای کیشنا** **در خجست از نور اله**
 هر که از نور الهی دل گزند **بی نظیر است او چو خور دانه** **روشنی از روشنی اندر بصر** **زان بده که خورشید دیده**
 هر که او را نشا و روشن چو خور **او ز نور اله است را حور است** **رو چو مهر ماه صافی کن شد** **که صفای او شود حل مسکنت**
 هر که دل صافی کند چون آئینه **حل شود مسکنت در اهر آینه** **چون که دل بر آن حور است کن** **که ده رنگش از صفای او کم**
 ناکه از صفوت نماید و برود **شد بد مشهود و نسبت یو بود** **بر گنجی غیر موزان صفای** **بس که صافی باشد از صفای**
 رو چنان دل را طلب که صفات **ساده و صافی زنی او صفات** **صوفی اهل صفار دل از او** **درد و عالم علی هر مشکلی است**
 از دل آمد و حوی الطهام کن **که چو دل ام الکتاب از تو گشت** **انبارا بر دل آمد و حوی هو** **در روانش از حوی نه جاست**
 دل که از نور اله است آن طلب **نابدانی صفت دل از نور** **دل ز نور اله مقدس است** **چو هر که فی حوض شد آن کس**
 رو روان نارت سبد کن نور **تا نماید دل ز نور اله چو نور** **دل بود بیکف از سر حوض** **زان نماید گرد و پیش از صف**
 کس نداند که دل از او صفات **بس که یکفست از دوده و آ** **هر که دل صافی کند از گل** **صافی پیدا از صفای رنگ دل**
 بر که او دل شد زده الله هو **گشت بیکف از صفای او** **زین شهادت عین شادان** **غیر وجه الله از او ان**
 هر که غیر وجه حق شد پاکست **ای خنک مکی که در هوس است** **کل شئی پاک الا وجه** **وجه مافی کل طلب از وجه هو**
 هر که کواثر کلی یافت وجه **گشت مافی در صابر ماست** **او چه دانند وجه پاک است** **بس که وجهش در بفا از وجه**
 ای در بغار روشنی موم ز بود **حای گم گشتن جنوم زانود** **خبر پیش صف را نم دگر** **که زینک بداند از موم حشر**
 خواب ساری پاکست **گشته از خود زان اندام** **خبر و شد اصغر از من خبر** **می نامم کرد چون جبهه شبر**

گریه بیوشم چرا چون سر دل
 فرق تو ام ز نس از آهوان
 که چون مجنون صفت که عاقل
 بجز بر لب گشته از آواز دل
 بست عاقلی اند چون دیوانه
 گرد از خلق جهان گانه او
 فاسقان را دسی القبا
 نیست الا فاجرت را بهوا
 هر که امر حق گیرد فاقصبت
 او بی سلطان ایمن زان کجا
 کن ایضا امر حق را کان کفایت
 سر کشیدن ز امر حق عرصت
 فاسقان را از دوا عالم رو سیه
 فی سعاد و شایستگی کاشان
 فاسقان را کولان کولان
 کو چو فاسق از صفهان بیخ
 هر که ایستد سر کش چو در اصل
 بر که ایستد ز خرد بر بر بود
 کی چو فاسق ز امر حق سر کشود
 زان بگوید از در اصل
 هر که ایستد سر کش چو در اصل
 زان بگوید از در اصل
 خرد و کل در جنش اندیش آن
 بی شکبایان هم در بر دس
 گرچه بعضی بی حرکت ساکنند
 فی حرار از استواری ساکنند
 ترک جگرده بکل وصل شوند
 کل شده از جگر چو کل فصل شوند
 صد هزاران ندره شده همجو او
 طالب کل را چو کل شده منو
 هر که یک را گزیند از دو یک
 بر هزار فیدائی را یک یک
 ساده گشت از جگر کل یک
 بس کشند همه صفت از دو یک
 کل نمی ناک آن و دود
 و اندام چو دوا را دود
 کل شده از جگر کل چو یک
 جزو کل را چو کل شده آن
 چون سالان احاطه ای چو
 معصوم را ختم کن زین یک
 جزو کل را چو کل شده آن
 اصل دفع جزو کل را آن دود
 بسکه یک را گزیند از دو یک
 فصل لب هم فصل وصل
 فصل لب هم فصل وصل

چو که ساد و گدازد و گدازد
 در گنجی رنگ اندر میان
 هر چه آید در میان و صفت از
 کی میان گنجی بود و از
 نان بود الا و الا و الا و الا
 گشت نارنجی میان اهام
 اول آخر کین معانی و نمود
 سال اندر ز صد و یک و دو
 از معنی صفتی تمام اهام است
 معنوی که گنج معنی اندر است
 هر که کاو دکان معنی ماست
 بهت او را و گنجی ماست
 معنوی که صفت حراست است
 منیع معنی کان و بر است
 زان چو وحی الهی است
 معنوی که لاهوت است
 معنوی که کلام حق است
 فی کان چو وحی او اگر
 بویست زانکار بقیع
 منکران معنوی چه اتفاق
 بس که چون شمشیرند از رو
 هر که کرده منکر او بی شکمی
 معنوی که لاهوت است
 کی نهایت می پذیرد از رقم
 بی نهایت را نهایت کی بود
 زان چو نیست از نهایت و صفت
 مظهر غیب و شهادت گشته او
 صورت او معنی محول است
 معنی صورت او که جوان است
 صورت معنی او چون و بر
 بر طبع با پس چه کرده سر بهر
 نیست با لایحه و صفت
 گشت نارنجی میان اهام
 هست نارنجی ز او دادگر
 فی نظیر است امان معرفت
 خوصف صفت است
 بیت نظم معنوی کان شد کون
 عبرت از دانشی بی دستوران
 چون کلامی کاه از وحی هو
 مشرک کما غولین در دار
 مشرک و کافر منافق مرتد
 مشرک است گشته از تره و
 مجموع وحی اهام حق گفت و است
 که جنم جهنم و فو و حطب
 بر فم کرد و برش از افتاد
 نیست و نبود کن معنی پند
 معنوی در پیش اهل نظر
 گو که سازد کن ز خجانه رو
 صورتش معنی از علانیت
 بر طبع با پس چه کرده سر بهر

چون قلم ابراهیم است زان زبانم ابراهیم است معرفت کل ان شد زبان زان شدم ابراهیم صفت از نظم بیان
 معنوی که گنج بد مخفی را سر شد صورت چون تصویر چون معنی شکل حل او حل از ان شکل را درکت نحو
 هست زرا یا بیان معنوی که نهبت صورت از ان کو صورت حق از چون بیان معنوی شد سر مخفی از بیان
 روشنی ده دیده رام و صفت است نظم معنوی از رفت روشنی دیده مردم خوا که شده چون معنوی روشنی
 کلشنه را روشنی دیده است زان نظر چون مردم که برده او کو چون نظم معنوی روشن بود روشنی ده چشم مردم را ز نور
 کان ضیاء معنوی از روشنی حوصفت روشنی را از روشنی دشم زان پیشی شد بر لیل زان نظر شد نظم از بیان کل
 ماضی و مستقبل شد عین از و کل شئی با لک الا وجه زان شدم بی آن نما از دیدن کلان بود از ششم که بر دیدن
 روشنی نسبت از ان بی ششم مردم که سان از بر ششم روشنی است از چون بهر کوز نور الی که بر روشنی نظر
 زان چون کلشنه در بیان حال از بیان کردم نما ختم فعال اول آفران شان بر چه تمام ختم شد از معنوی تم اتمام

و هذا آخر کتاب المعنوی لمولانا

الشیخ ابراهیم الکاشغری قدسنا

الله با سراره و نفعنا

بآثاره

آمین

MAGYAR AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

چون قلم اینجا رسیده است

2.0 5.2579
Pense 0. 5.

Perzsa O. S.

5.

Digitized by the Library and Information
Centre of the Hungarian Academy of
Sciences

Perzsa. 0.

5.

5